

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 139/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Ďuriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária STAHOVCOVÁ, s.r.o., Karpatská 6, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-17C/78/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/78/2016) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-17C/78/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/78/2016) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie **8 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 139/2025-10 z 27. februára 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom mestského súdu v konaní uvedenom v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti, jej príloh a pripojeného spisu mestského súdu vyplýva, že s'ťažovateľka podala 3. októbra 2016 proti Slovenskej republike, zastúpenej Okresným úradom Bratislava, na okresnom súde určovací žalobu, ktorou sa domáhala určenia, že po dobu jedného roka pred smrťou žila v spoločnej domácnosti s poručiteľom. V priebehu konania bolo vykonané dokazovanie výsluchmi svedkov, pripojením dedičského spisu, výzvami na oznámenie skutočností viacerým subjektom a vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie. Uskutočnilo sa 9 pojednávaní [2. jún 2017, 24. november 2017, 25. máj 2018, 15. jún 2018, 16. apríl 2019, 20. január 2020, na ktorom okresný súd vyslovil predbežný právny názor, že žaloba je dôvodná, 20. január 2023, 26. apríl 2023 a 9. apríl 2025, na ktorom bol schválený zmier medzi stranami sporu a mestský súd (po prechode výkonu súdnictva) uznesením určil, s'ťažovateľka žila s poručiteľom najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania]. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. apríla 2025.

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

3. S'ťažovateľka namieta, že ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti (5. február 2025) trvá napadnuté konanie viac než 8 rokov, pričom vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, a upriamuje pozornosť ústavného súdu na svoj nepriaznivý zdravotný stav a skutočnosť, že predmet dedičstva (byt po poručiteľovi) chátra. Súď pritom už na pojednávaní 20. januára 2020 vyslovil predbežný právny názor, že žaloba je dôvodná. Následne bolo vykonané znalecké dokazovanie na návrh žalovaného, ktorým sa nepodarilo potvrdiť akékoľvek skutočnosti, ktoré by dôvodnosť žaloby spochybnili. Vo veci žalovaná predkladá rôzne ničím nepodložené tvrdenia a navrhuje vypočutie ďalších svedkov, ktorých účasť sa jej nedarí zabezpečiť. Mestský súd vo veci od posledného pojednávania 26. apríla 2023 až do podania ústavnej s'ťažnosti nekoná.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predseda mestského súdu vo vyjadrení uviedol, že po podaní žaloby súď konal vo veci plynule, vplyv na dĺžku napadnutého konania malo rozsiahle dokazovanie. Pripomenul viaceré zmeny zákonného sudcu vo veci a stotožnil sa s tvrdením s'ťažovateľky, že od pojednávania 26. apríla 2023 a následnej zmene zákonného sudcu bol mestský súd vo veci nečinný. Zároveň však pripomenul, že zákonnému sudcovi bolo pridelených 392 vecí.

5. Ústavný súd nevyhodnotil ako nevyhnutné vyžiadať si vyjadrenie s'ťažovateľky ku skutočnostiam uvádzaným vo vyjadrení mestského súdu, keďže obsahovalo najmä popis napadnutého konania známy s'ťažovateľke zo spisu, ako aj všeobecne známou preťaženosť súdu, resp. jeho zamestnancov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

6. Keďže z vyjadrenia mestského súdu, ktoré na výzvu ústavného súdu tento doručil po prijatí veci na ďalšie konanie, nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by boli v prejednávanej veci spôsobilé

ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu, nepovažoval za potrebné doručovať ho na repliku sťažovateľovi a v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania pristúpil k meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti.

7. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

10. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania bola žaloba o určenie, že sťažovateľka po dobu jedného roka pred smrťou žila v spoločnej domácnosti s poručiteľom. Samotná skutočnosť, že okresný súd nariadil znalecké dokazovanie (ktoré napokon neprinieslo odpovede na položené otázky), resp. že vypočúval viacerých svedkov, v okolnostiach veci nezakladá takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť jeho postup v napadnutom konaní.

11. Na výsledku konaní, ktoré by v zmysle judikatúry ESLP mali byť vedené s osobitnou, resp. výnimočnou rýchlosťou, má sťažovateľ eminentný záujem, pretože sa koná o nárokoch, o ktorých ak by nebolo rozhodnuté urýchlene, poskytnutá ochrana by sa minula účinku. Ide napr. o pracovnoprávne spory, spory týkajúce sa činnosti, ktorá je zdrojom obživy, spory týkajúce sa dôchodkov, vecí sociálneho zabezpečenia, spory týkajúce sa náhrady škody za ublíženie na zdraví, spory týkajúce sa osobného statusu a pod. „Výnimočná“ rýchlosť sa vyžaduje vo veciach detí odňatých z výchovy rodičov, ich styku s deťmi a pozbavenia rodičovských práv. Súd ju vyžaduje aj v konaniach o náhradu škody hemofilikom infikovaným vírusom AIDS po transfúzii krvi.

12. Predmet sporu nepatrí do kategórie prípadov, ktoré si v zmysle judikatúry ESLP svojou povahou vyžadujú osobitnú rýchlosť konania. No na druhej strane nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľky a jej pokročilý vek podľa názoru ústavného súdu mohli vyvolať potrebu náležitého postupu v napadnutom konaní.

13. V správaní sťažovateľky neboli zistené skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

14. Samotná skutočnosť, že napadnuté konanie trvalo na jedinom stupni sústavy súdov osem a pol roka, indikuje záver o porušení označených práv sťažovateľky. Ústavný súd, vychádzajúc z pripojeného spisu mestského súdu, identifikoval aj obdobia nečinnosti v postupe okresného a následne aj mestského súdu. V tejto súvislosti možno poukázať na skutočnosť, že (1) znalecký posudok doručený súdu 17. decembra 2020 bol stranám sporu zaslaný až 26. novembra 2021, (2) následne trvalo viac než rok, kým bol nariadený termín ďalšieho pojednávania na 20. január 2023 a (3) po pojednávaní 26. apríla 2023 bol prvým úkonom súdu predvolanie na pojednávanie na 9. apríl 2025. Len uvedené obdobia predstavujú takmer polovicu celkovej dĺžky napadnutého konania. Zároveň sa javí, že v napadnutom konaní neboli prítomné následky sudcovskej koncentrácie konania vo vzťahu k skutkovým tvrdeniam a dôkazným návrhom najmä žalovanej. Ústavný súd je toho názoru, že v dôsledku opakovaných zmien zákonného sudcu (najmä počnúc zmenou 24. marca 2021) ustala aktivita súdu v napadnutom konaní.

15. Aj keď ústavný súd vnútorne chápe nespokojnosť nad pracovnými podmienkami konajúcich všeobecných súdov, chronicky však opakuje, že ich poukazovanie na personálne zmeny vo vzťahu k zbytočným prietahom nemôže akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou (najmä ESLP) tieto okolnosti na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (porov. IV. ÚS 42/2025).

16. Ústavný súd preto s prihliadnutím na celkovú dobu trvania napadnutého konania a na obdobia nečinnosti v postupe súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Ústavný súd v tejto súvislosti súčasne do budúca príslušný všeobecný súd nabáda, aby postupoval v súlade s novými procesnými inštitútmi, ktoré mu od 1. júla 2016 poskytuje Civilný sporový poriadok [(ďalej len „CSP“); k tomu napr. I. ÚS 7/2022, I. ÚS 414/2023, I. ÚS 5/2024], vrátane využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až 151 CSP a sudcovskej koncentrácie zakotvenej v § 153 CSP. Účelom a zmyslom týchto procesných prostriedkov je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonomie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Tieto prostriedky zároveň limitujú aj navrhovanie dôkazov počas súdneho sporu s prihliadnutím na aktivitu strán, ktorých cieľom by malo byť rýchle a hospodárne vyriešenie ich vzájomného sporu.

18. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti v súvislosti s namietaným porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov označila aj čl. 46 ods. 1 ústavy. Základné právo

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietáhov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia podmienok, že (i) v napadnutom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a (ii) intenzita zbytočných prietáhov vo svojej podstate znamená úplne zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (porov. I. ÚS 358/2024), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcom konaní, čo však nie je prípad sťažovateľky. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovел (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Keďže napadnuté konanie je v čase prerokovania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd nepostupoval podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a neprikázal mestskému súdu konať v ňom bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu).

20. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 15 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní osem a pol roka iba na jedinom stupni sústavy súdov, pričom v prejednávanej veci neidentifikoval dôvod na zníženie tejto sumy. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke 8 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovел (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote 2 x 371 eur a režijný paušál 2 x 14,84 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty (sadzba dane vo výške 23 %), pretože právna zástupkyňa je platiteľom tejto nepriamej dane (overené

na www.financnasprava.sk). Trovy konania tak predstavujú spolu 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu